

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Nova evropska zakonodaja na področju trajnostne rabe fitofarmaceutskih sredstev

Dr. Katja Bidovec, vodja sektorja za fitofarmaceutska sredstva, UVHVVR

Portorož, 22. marec 2023

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Uredba o trajnostni rabi fitofarmaceutskih sredstev (SUR)

- Nadomešča obstoječo direktivo o trajnostni rabi FFS.

Ključne novosti, ki bodo imele posledice za Slovenijo:

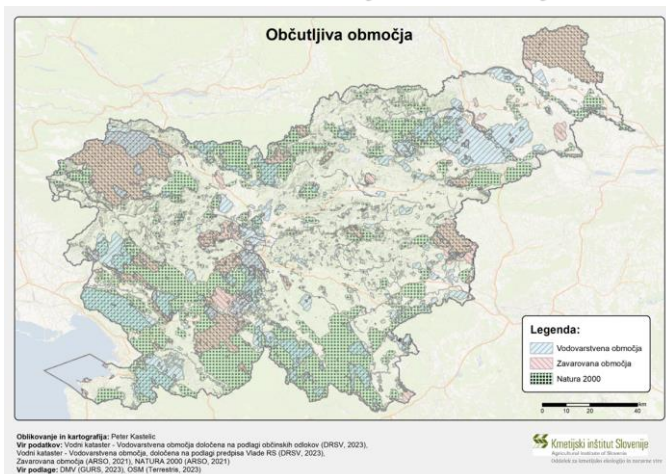
- Prepoved uporabe vseh FFS na občutljivih območjih
- Zmanjšanje uporabe FFS za 50 % oz. še več!
- Definicija poklicnih uporabnikov FFS
- Obvezno izvajanje integriranega varstva rastlin in vnos v register ukrepov IVR (veliko upravno breme za uporabnike FFS in pristojni organ)

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Definicija določa tako imenovana občutljiva območja med katera spadajo:

- Območja, ki jih uporablja splošna javnost, kot so parki, športna igrišča, poti...
- Območja, ki jih uporabljajo občutljive skupine ljudi: bolniki, starejši, otroci, nosečnice,
- Urbana zelena območja,
- **Območja Nature 2000,**
- **Nacionalno zavarovana območja in**
- **Območja zavarovana po vodni direktivi (vodovarstvena območja).**

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Skupaj cca. 50% površine Slovenije (Natura 2000, VVO in zavarovana območja)

Vir: KIS

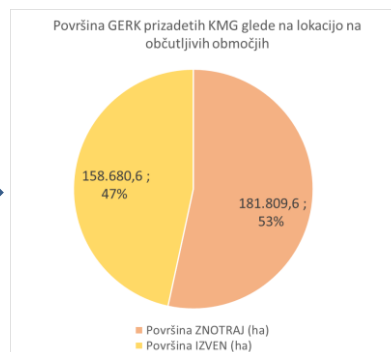
Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Delež kmetijskih površin na občutljivih območjih

Kmetijska zemlja	Delež (%)
Njive	41
Hmeljišča	23
Vinogradi	33
Intenzivni sadovnjaki	31
Oljčniki	32

Vpliv na kmetijska gospodarstva (KMG)

Število prizadetih MID	43.468
Površina GERK prizadetih MID (ha)	340.490,2
Površina GERK znotraj občutljivih območjih (ha)	181.809,6

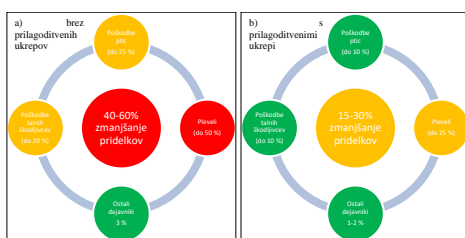

Vir: KIS

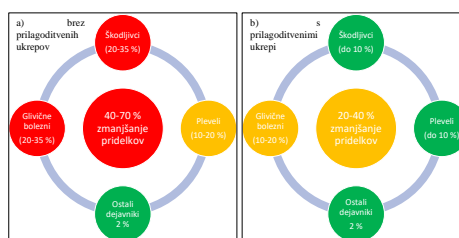
Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Vpliv na pridelavo

Koruza

Pšenica

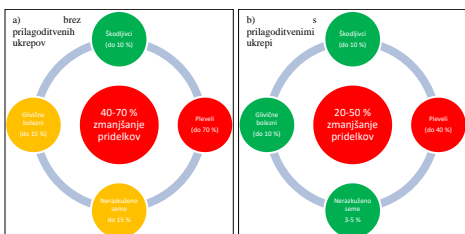

Vir: KIS

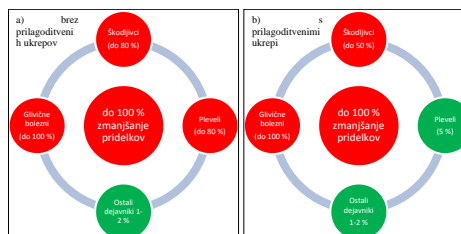
Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Vpliv na pridelavo

Oljne buče

Krompir

Vir: KIS

Prepoved uporabe VSEH FFS na občutljivih območjih

Vpliv na samooskrbo

	Odstotek površine na občutljivih območjih, %	Odstotek zmanjšanja pridelka na občutljivih območjih, brez FFS, % (FFS 1)	Odstotek zmanjšanja pridelka na občutljivih območjih, brez FFS, prilagoditev, % (FFS 2)	Odstotek zmanjšanja pridelka na ravni Slovenije (FFS1)	Odstotek zmanjšanja pridelka na ravni Slovenije (FFS2)
Žito	41	51	25	21	10
Pšenica	40	55	30	22	12
Ječmen	38	50	40	19	15
Koruzo za zrnje	42	50	20	21	8
Krompir	30	70	60	19	15
Zelenjadnice	34	50–100*	30–100*		

Vir: KIS

Zmanjšanje uporabe FFS za 50%

Zmanjšanje uporabe FFS in sicer za 50% glede na povprečje let od 2015 do 2017 (EU- cilj).

Glede na posamezno državo:

- Na uporabo in tveganje iz naslova vseh kemičnih FFS: upoštevajoč metodologijo izračuna je potrebno **zmanjšanje za 59 %!**
- Na uporabo FFS ki spadajo v skupino kandidatki za zamenjavo: upoštevajoč metodologijo izračuna je potrebno **zmanjšanje za 53 %!**

Slovenski predlog za metodologijo izračuna napredka pri doseganju ciljev zmanjšanja rabe FFS

- 2 koraka:
 1) osnova je predlog EK (intenziteta rabe ter predhodni napredek), pri čemer so izključene substance, ki se lahko uporabljajo v ekološkem kmetijstvu, vsaka država članica mora doseči vsaj 35% zmanjšanje,
 2) pomnožitev z indeksom, glede na prispevek posamezne DČ k EU povprečju prodaje FFS.

Index: <0,1: *0,5
Index: 0,1 - 0,9: * 0,8
Index: 1 - 4,9: *0,9
Index: 5 - 25: *0,95

Slovenija bi morala zmanjšati prodajo za 41 %
 napram izhodišču med leti 2015-2017
 * Do leta 2020 smo prodajo zmanjšali že za 24 %

Pohvala Komisije za izviren in zelo dober predlog.

Definicija poklicnih uporabnikov

Definicija poklicnega uporabnika: je fizična oseba, ki pri svojem poklicu uporablja FFS.

- Trenutno imajo dostop do FFS v RS vsi, ki opravijo izobraževanje iz fitomedicine in ne samo poklicni uporabniki (DIREKTIVA); vseh 51 200; 37 700 uporabnikov, ki imajo KMG MID in 13 500 vrtničarjev).
- **Slovenska ureditev je posebna v EU** (dostop do FFS tudi za nepoklicne uporabnike).

S spremembo zakonodaje, bo potrebno spremeniti določbo in dostopnost omejiti samo na **poklicne uporabnike (pravica se izteče po 5 letih?)**.

- **FFS namenjen samo poklicnim uporabnikom, ki so ekonomsko odvisni od kmetijske proizvodnje,**
- **Negativni odziv uporabnikov FFS,**
- **Zmanjšanje količine uporabe FFS.**

Obvezno izvajanje integriranega varstva rastlin in vnos v register

- obvezno izvajanje integriranega varstva rastlin za vse poklicne uporabnike
- obvezna uporaba smernic integriranega varstva rastlin,
- svetovalci morajo biti na razpolago poklicnim uporabnikom.

Poklicni uporabniki morajo vsako intervencijo oz. preventivni ukrep (kemično, mehansko, biološko) vpisati v centralni register integriranega varstva rastlin, vključno z nasvetom svetovalcev, ki ga morajo obvezno predhodno pridobiti. **Predlog pomeni veliko upravno breme za poklicne uporabnike in tudi upravljalce evidence.**

Posledice novih predpisov

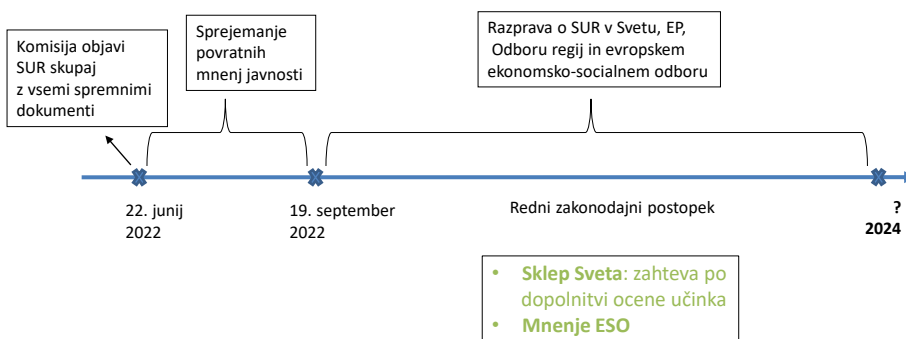
Posledice za poklicne uporabnike

- Obvezno izvajanje IVR,
- Uporaba FFS dovoljena kot skrajni ukrep,
- Obvezno evidentiranje vseh intervencij varstva rastlin (elektronsko in centralno dostopno s strani države) in poročanje podatkov
- Obvezno sodelovanje svetovalca glede IVR,
- Uporabniki na občutljivih območjih - prepoved uporabe vseh FFS (izjema: karantenski ŠO, tujerodne invazivne vrste- izdaja dovoljenj)

Posledice za pristojni organ

- Vzpostavitev in vodenje centralnega registra ukrepov IVR za vse poklicne uporabnike, poročanje podatkov SURS
- Priprava NAP, izvajanje NAP in letno poročanje EK glede doseganja ciljev.
- Izdajanje izjemnih dovoljenj za uporabo FFS na občutljivih območjih,
- Velik pritisk na nadzor nad izvajanjem ukrepov (40 000 poklicnih uporabnikov in 6,5 FTE fitosanitarnega inšpektorja na nivoju cele RS)

Časovnica sprejetja SUR

Sklep Sveta

- Sprejet **19. 12. 2022** na Svetu za Energijo;
- Poziv Komisiji naj zagotovi **dopolnilno študijo** v zvezi z njeno obstoječo oceno učinka trajnostne uporabe fitofarmaceutskih sredstev;
- Komisija ima za dopolnitev **6 mesecev** časa od objave Sklepa v UL EU;
- Cilj: **zagotovitev prehranske varnosti**;
- Delo na tehnični ravni se **nadaljuje** v zvezi z vprašanji, ki niso povezana z dopolnilnimi podatki;
- Očitki:
 - v obstoječi oceni učinka ni ustreznih kvantitativnih analiz glede vpliva predloga na kmetijski sektor EU in morebitno povečano odvisnostjo od uvoza,
 - ni upoštevan učinek predlagane prepovedi FFS na občutljivih območjih, pri čemer je za običajna kemična FFS na voljo le omejeno število alternativ z majhnim tveganjem,
 - cilji za zmanjševanje rabe FFS na nacionalni ravni morajo biti določeni na prožen način ob upoštevanju posebnih razmer v vsaki državi članici.

Dosedanje aktivnosti Slovenije vezane na zakonodajni predlog

- **Izdelava grobe ocene učinka** na slovensko kmetijstvo;
- **Predstavitve izsledkov** ocene učinka Komisiji na dveh sestankih (tehnični in sestanek na visoki ravni: Claire Bury in takratna NSP Tamara Weingerl Požar);
- **Sodelovanje pri pripravi ostrega skupnega odziva** na junijskem Svetu za kmetijstvo;
- **Ustanovitev delovne skupine** za pripravo stališč;
- **Oblikovanje stališča Vlade:**
 - *Slovenija ne podpira splošne popolne prepovedi uporabe FFS na občutljivih območjih v delu, ki se nanaša na Naturo 2000, zavarovana območja narave in območja zavarovana po vodni direktivi. Podpiramo pa sprejem ukrepov omejevanja ali prepovedi rabe določenih FFS na teh območjih, ki imajo negativni vpliv na cilje ohranjanja narave, stanje voda oziroma vire pitne vode.*
 - *Slovenija nasprotuje zmanjšanju FFS za tako velike deleže, ob dejstvu, da ni ustreznih alternativ.*
 - *Slovenija nasprotuje dodatnim administrativnim oviram za poklicne uporabnike in za pristojni organ.*
 - *Slovenija nasprotuje metodologiji izračunavanja indeksa obremenitve.*
- **Sodelovanje na 8. usklajevalnih sestankih na Svetu:** kmalu zaključek prvega branja;
- **Bilateralni tehnični sestanek s Komisijo glede slovenskega predloga za** metodologijo izračuna napredka pri doseganju ciljev zmanjšanja rabe FFS
- **Sestanek na visoki ravni:** Komisija ter NSP David Brozina in predstavniki MKGP, UVHVVR – ključne problematične točke v SUR za Slovenijo.

V nadaljevanju

- **Nadaljevanje usklajevalnih pogajanj** na Svetu pod SE predsedstvom
- Kmetijski inštitut Slovenije pripravlja **poglobljeno analizo učinkov SUR** na slovensko kmetijstvo:
 - Prva faza (preliminarno poročilo končano):
 - analiza občutljivih območij po vrstah varstva
 - stanje okolja in kmetijske pridelave na občutljivih območjih
 - ocena pridelave in stanja samooskrbe z različnimi skupinami kmetijskih pridelkov v Sloveniji
 - ekonomski vidiki prepovedi rabe FFS na občutljivih območjih
 - Druge faze:
 - vpliv prepovedi rabe FFS na občutljivih območjih na opuščanje kmetijstva in poseljenost prostora
 - vpliv na spremembo kolobarja
 - vpliv na zaraščanje kmetijskega prostora
 - vpliv na stanje biotske raznovrstnosti
- **Obisk Komisije v Sloveniji:** 19.-21. aprila, na povabilo Ministrice:
 - Seznanitev s stanjem na terenu
 - Predstavitve podatkov ter diskusija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

UPRAVA RS ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Hvala za pozornost.

